

Viitaten lausuntopyyntöönne "Esteettömän tietoyhteiskunnan toimenpideohjelmasta vuosille 2011–2015" Tietotekniikan liitto (TTL) haluaa esittää seuraavaa:

Lähtökohta

Tieto- ja viestintätekniiikan ja sen varaan rakentuvien tuotteiden ja palveluiden käytettävyys ja esteettömyys ovat olennaisia periaatteita tasavertaisen tietoyhteiskunnan rakentumisessa. On tärkeää, että Suomessa määrätietoisesti edistetään esteettömyyttä siten, että kaikki toimijat sekä tuotteiden ja palveluiden kysynnän että tarjonnan sekä tutkimuksen, koulutuksen ja valmennuksen sekä kehittämistyön piirissä näkevät sen tärkeyden ja kukin omalta osaltaan osallistuu sen konkreettiseen edistämiseen.

TTL näkee rakenteilla olevan toimenpideohjelman tärkeänä ja toivoo, että se tulee saamaan näkyvyyttä ja painoarvoa, ja että se toteutuu tavalla, joka konkreettisesti tulee edistämään esteettömyyden toteutumista Suomessa.

Näkökohtia ja painotuksia

TTL näkee erityisesti seuraavat näkökohdat ja painotukset tärkeinä edistettäessä toimenpideohjelman avulla tieto- ja viestintätekniiikan esteettömyyttä ja soveltamista:

1. Esteettömyyden edistäminen osana tieto- ja viestintätekniiikan ammattilaisen osaamiskuvaa

Esteettömyyden toteuttaminen tulee nähdä osana tieto- ja viestintätekniiikan ammattilaisten osaamiskuvaa. Siihen liittyvän koulutuksen ja valmennuksen edistämisen on hyvä sisältyä toimenpideohjelmaan. Esteettömyys tulee nähdä tieto- ja viestintäteknisten ratkaisujen laatutekijänä ja tämän vaatimuksen on hyvä esiintyä koulutus- ja valmennusohjelmissa sekä alan ammattilaisten tutkinto- ja pätevyysvaatimuksissa. Koulutuksen ja valmennuksen tueksi ja sen osaksi tarvitaan suosituksia ja oppaita sekä muuta tukimateriaalia. Myös alan opettajilla tulee olla perustiedot ja valmennustaito koskien esteettömyyttä.

2. Esteettömyyden merkityksen näkeminen ja arviointi tieto- ja viestintätekniiikan soveltamisessa ja alan liiketoiminnassa

Eri toimenpitein on selkeytettävä esteettömyyteen liittyvien näkökohtien tuntemusta ja niiden merkityksen näkemistä eri kriteerein, sisältäen tekniset, toiminnalliset, sosiaaliset, yhteiskunnalliset, liiketaloudelliset ja kansantaloudelliset näkökohdat. Esteettömyyden merkitys on osattava nähdä ja arvioida näissä eri viitekehysissä, jolloin esteettömyyden edistämistoimien perusteluille saadaan parempi, kattavampi ja luotettavampi pohja.

Erityisen tärkeitä ovat toimenpiteet, joiden avulla voidaan edistää esteettömyyden liiketaloudellisen merkityksen näkemistä sekä arviointia ja toimenpiteet, joiden avulla esteettömyyttä edistävät palveluelementit ja innovaatiot saadaan ekonomisella tavalla käyttöön mm. avoimissa palveluarkkitehtuureissa, eri viestintäverkoissa ja medioissa sekä verkkopalveluiden portaalirakenteissa.

Robert Serén

5.11.2010

Tätä kehitystä on tuettava ottamalla esteettömyysnäkökohdat entistä paremmin huomioon alan tuotteiden ja palveluiden hankintasäännöissä ja soveltamalla niissä hyviksi koettuja standardeja ja suosituksia. Tässä työssä tarvitaan toimenpiteitä, joiden avulla määritellään tarkoituksenmukaisia velvoitteita sekä kannustimia koskien niin julkista hallintoa kuin yksityistä sektoria.

Esteettömyyden asema on myös ajankohtainen meneillään olevassa julkisen hallinnon tietohallinnon uudistamisprosessissa, erityisesti koskien JHS- ja muita suosituksia ja siinä, miten ne tulevat vaikuttamaan tieto- ja viestintäpalveluiden ja niiden varaan rakentuvien palveluiden esteettömyysvaatimuksiin. Tämä näkökohta on oleellinen myös yksityisen sektorin näkökulmasta, joka on keskeinen julkishallinnolle suuntautuvien ICT-ratkaisujen toimittaja. Toimenpideohjelma tavoitteineen on hyvä linkittää yo. uudistamisprosessiin.

3. Yhteydet ja osallistuminen esteettömyyttä edistävään kansainväliseen työhön

Tieto- ja viestintäteknikan esteettömyyden edistäminen etenee monilla eri kansainvälisillä foorumeilla. On tärkeää, että suomalaisilla toimijoilla on ajantasainen kuva tästä työstä ja että siihen osallistutaan riittävässä määrin. Merkittäviä seurannan ja osallistumisen kohteita ovat mm. kansainvälinen standardisointi- ja suositustyö sekä uusien esteettömyyttä edistävien ratkaisujen tekniset pilotoinnit sekä esimerkiksi living labs – tyyppiset esteettömien ratkaisujen kehittämis- ja testaushankkeet. Eri toimenpitein on pyrittävä varmistamaan, että kansainvälisen työn seurannan ja siihen osallistumisen kautta suomalaisilla toimijoilla on riittävä tietämys ja ote esteettömyyden state-of-the-art tilanteesta ja esteettömyyden kansainvälisen velvoitepohjan sekä markkinapaikan eli kysynnän ja tarjonnan ajovoimien kehittymisestä.

Lopuksi

TTL näkee, että sen edellä esiin nostamat näkökohdat ja painotukset voidaan hyvin sijoittaa työn alla olevaan esteettömyyttä edistävään toimenpideohjelmaan ja toivoo, että ne myös antavat tarkentavaa sisältöä siihen.

Toimenpideohjelman luonnoksen mukaan tuleva ohjelma tulee vastuuttamaan varsin monia osapuolia tieto- ja viestintäteknikan esteettömyyttä edistävään työhön, ja antaa näin myös hyvän ja kattavan ponnistusohjelman esteettömyyden edistämisen vaatimaan yhteistyöhön.

TTL toivoo, että tämä laaja perusta antaa myös pohjan ja kimmokkeen konkreettisille toimenpiteille kuvauksineen, tavoitteineen ja aikatauluineen sen lisäksi, että ohjelman puitteissa on tarkoitus tehdä monitahoista ja laajaa selvitys- ja seurantatyötä.